

Analys av svar på enkäten: Arbete och resor

Peter Arnfalk, dec. 2022

Sammanställning och analys baseras på den sammanlagda rapporten med alla 2297 svaren som inkommit 2022-08-21.

Utöver den sammanlagda rapporten finns även delrapporter på Teams för några av de företag som lämnat flest svar: Axis, Tetra Pak, Alfa Laval, Oatly, Bosch och Ecolean. Denna sammanställning baseras dock bara på den sammanlagda rapporten.

1) Pendlingsfrekvens & distansarbetets omfattning

Vi ställde följande frågor:

- Vilka är dina främsta intryck och erfarenheter av att arbeta på distans?
- Om din arbetssituation tillåter, i vilken omfattning skulle du vilja arbeta på distans framöver?

a) Resultat

- 37 % tror att de kommer att pendla färre dagar i veckan.
- Mer än 2/3 vill jobba på distans 1–3 dagar per vecka - i snitt ca 2 dagar per vecka.

b) Citat

*"Flexibiliteten att välja när och hur är viktigast så länge det fungerar i arbetssituationen."
"två eller tre [dagens distansarbete per vecka]. Beror på familjesituationen just den veckan."
"Det finns för- och nackdelar med att arbeta på distans, så jag skulle vilja ha en blandning för att få det bästa från att arbeta på distans och på kontoret."*

c) Analys

Om 67 % av arbetsstyrkan arbetar i sitt 40 % av dagarna på distans, innebär det en *minskning med en fjärdedel* av de som tar sig in på kontoret en viss dag (dvs om arbetsgivaren går de anställdas önskemål till mötes). Detta kan få omfattande effekter på inte bara pendlingen men även på kontorsanvändning och behov av parkeringsyta.

Genom att färre personer i snitt reser in till kontoret på en given dag, minskar behovet av såväl kontorsyta som antal parkeringsplatser. Samtidigt ökar behovet av utrustning och utrymmen för hybridmöten samt kunskap om hur dessa faciliteras.

d) Rekommendationer

- Tillåt en viss omfattning av distansarbete för de roller och de arbetsuppgifter där distansarbete är möjligt.
- Anpassa kontoren:
 - Med minskad yta då färre antal kontorsanställda är på plats samtidigt.

- mer för möten än för kontorsarbetsplatser
- För fler hybridmöten och digital samverkan
- Anpassa parkeringsplatser:
 - För färre antal fordon

2) Distansarbete – förutsättningar

Vi ställde frågan:

- Om du skulle arbeta regelbundet på distans framöver, vad skulle krävas för att det skulle fungera?

a) Resultat

Av flera olika svarsalternativ var de vanligaste svaren:

- lämplig teknisk utrustning i hemmet, t.ex. dubbla skärmar. (34 %)
- lämpliga möbler, t.ex. höj och sänkbart bord (30 %)

Andra förslag på vad som skulle underlätta distansarbetet var ett tydligt försäkringsskydd vid distansarbete (15 %), ett skrivet avtal som tydligt reglerar distansarbetet (14 %) samt ändrad planering och rutiner för möten och sammankomster (14 %).

b) Citat

” Det hade varit bra för ergonomin med dubbla skärmar och en kontorsstol, men om man bor på liten yta har man inte alltid möjlighet att få plats med detta.”

” Vår policy säger att vi ska jobba på kontoret, men okej att jobba hemifrån i undantagsfall. När man jobbar hemifrån måste man synka med chefer/projektledare i förväg vilket är besvärligt. Hade varit bättre att bestämma att man alltid jobbar hemifrån dessa dagar i veckan. Då blir det även lättare att boka in möten rätt.”

” Bättre stöd för distansarbete för IT organisationen så att verktyg fungerar bra och pålitligt hemifrån.”

c) Analys

Distansarbetet under pandemin blev för många ett nytt och snabbt påtvingat sätt att arbeta, på heltid. Problem uppstod då varken hade ordnat någon plats att arbeta i hemmet, lämplig teknisk utrustning eller lämpliga möbler för att kunna jobba. Dessutom var många arbetstagare ovana vid distansarbete, arbetsledarna ovana att leda på distans, och avsaknaden av att få träffas på kontoret var stark.

Men, pandemin har visat att många arbetsuppgifter faktiskt kan utföras på distans, och många anställda vill nu gärna fortsätta med distansarbete i viss omfattning. De flesta organisationer, såväl privata som offentliga, har gått från en restriktiv hållning före pandemin till att nu tillåta och t o m uppmuntra distansarbete några dagar per vecka. Många önskar helst ha en flexibilitet i antalet dagar de arbetar för att anpassa till både arbetsuppgifterna och till sitt privata liv/livspusslet.

d) Rekommendationer

- Förse de anställda med:
 - lämplig tekniska utrustning så att de kan arbeta effektivt i hemmet
 - arbetsmöbler för god ergonomi och för att undvika arbetsskador.
 - teknisk support som är anpassad även för distansarbete
- Etablera en policy med tydliga riktlinjer vad som gäller runt distansarbete, för att undvika osäkerhet bland de anställda om vad som gäller, och även undvika godvilliga beslut på mellancheftsnivå.
- Klargör försäkringsfrågan vid distansarbete.

3) Digitala möten

Vi ställde frågor om digitala möten:

- Vilka utmaningar har du stött på vid den snabbt ökade användningen av digitala möten?
 - Hur stor del av de möten, evenemang och utbildningar som du reste till INNAN Corona-pandemin tror du kommer att vara digitala EFTER Corona-pandemin?
- Resultat

a) Resultat

- Problem med ljudet i de digitala mötena var det vanligaste problemet under pandemin (49 %) följt av kapacitetsproblem (39 %).
- 4 av 5 tror att hälften eller fler de möten, evenemang och utbildningar som man reste till INNAN Corona-pandemin kommer att vara digitala EFTER Corona-pandemin.

b) Citat

"[Digitala möten fungerar] klockrent för 99% av möten, men ibland behöver man sitta alla i samma rum. Dock så har pandemin väckt tanken att man alltid bör fråga sig själv om det är nödvändigt för det specifika mötet innan man bjuder in till det."

"Digitala möten fungerar mycket bra för vissa sorters möten t.ex planeringsmöte, det kommer vi fortsätta med. Andra möten är bättre på plats. Hybridmöten fungerar inte alls bra."

"Lättare att få till möten, men svårare att göra dem bra. Lättare att få tag i folk, men svårare att lära känna dem."

c) Analys

En stor del, över hälften, av de ärenden och engagemang man reste till innan pandemin, såsom arbetsmöten, seminarier, utbildningar, workshopar och konferenser kommer med fördel att kunna delta i digitalt framöver. De resor i tjänsten som uppfattas som tråkiga och ansträngande är troligen de som kommer att väljas bort först, medan de resor som ger ett mervärde för den enskilde kommer man fortfarande vilja göra: färre "måste" och fler "vill"-

resor framöver. Finns det pengar tillgängligt så kommer antalet "vill" resor öka och kompensera för de minskade antalet "måste"-resor.

d) Rekommendationer

- Investera i bra teknik och support för digitala möten
- Utbilda och träna medarbetare i att leda och facilitera bra digitala och hybridmöten.
- Minska resebudgeten med 30–50 % jämfört med nivån före pandemin för att förhindra ett ökat antal "vill" resor.
- Gör upp en plan för vilka möten och andra evenemang som man vill köra helt digitalt, helt fysiskt och vilka som ska köras hybrid. Vilka möten kan undvikas genom att mötas osamtidigt?

4) Elbil eller hybrid

a) Resultat

Mer än 80 % tänker välja en elbil (53 %) eller hybrid (29 %) nästa gång de köper bil

b) Citat

-

c) Analys

De som pendlar med el- eller laddhybrid-bil kommer att vilja/behöva ladda sina bilar på arbetsplatsen. Skiftet från fossildrivna bilar till el går snabbt och en majoritet av de bilar som såldes under 2022 var rena el- eller hybridbilar (65 % i november 2022). Enligt en europeisk studie¹ så är andelen som planerar att deras nästa bilköp ska bli en el- eller hybridbil hög i Sverige jämfört med andra länder: 36 %, men detta är betydligt lägre än de över 80 % som vår studie visar. En orsak kan vara att den europeiska undersökningen är baserad på data insamlad före den kraftiga höjningen av bensin- och dieselpriiset p.g.a. Rysslands krig mot Ukraina.

d) Rekommendationer

- Möjliggör el-laddning på för anställdas bilar.
- Ansök om statligt bidrag för laddstationer.²
- Möjliggör även för laddning och parkering av andra elektrifierade fordon såsom cyklar, mopeder, och scooters.

¹ <https://transportandenergy.com/2022/09/06/ey-study-highlights-countries-electric-vehicle-readiness/>

² Finansdepartementet har lagt fram ett förslag att tillfälligt skattebefria laddning vid arbetsplatser, något som ska uppmuntra anställda att köra elbil till jobbet ifall det finns möjlighet att ladda där. I dagsläget ses möjligheten att kunna ladda sin elbil vid jobbet som en skattepliktig förmån om arbetsgivaren står för elen. Förutom elbilar, innefattas även lätta lastbilar, motorcyklar, mopeder och även cyklar av förslaget.